

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen (RP 51/2024 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 32/2024 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Sirkku Linna, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringsråd Henna Närhi, undervisnings- och kulturministeriet
- expert Minna Mäkitalo, Aalto-universitetet
- rektor Teemu Kokko, yrkeshögskolan Haaga-Helia
- verksamhetsledare Ida Mielityinen, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- expert i Europapolitik och internationella frågor Roosa Veijola, Finlands studerandekårens förbund - SAMOK rf
- verksamhetsledare Heikki Holopainen, Finlands universitetsrektors råd UNIFI rf
- utbildningspolitisk expert Heidi Rättyä, Finlands studentkårers förbund FSF rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- riksdagens justitieombudsmans kansli
- Migrationsverket
- Utbildningsstyrelsen
- Östra Finlands universitet
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk
- Lapin ammattikorkeakoulu
- Lapplands universitet
- Vasa universitet
- Finlands näringsliv rf

Betänkande KuUB 4/2024 rd

- Nätverket för terminsavgifter
- Bildningsbranschen rf
- Tieteentekijöiden liitto ry
- professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att universitetslagen och yrkeshögskolelagen ändras.

Genom en ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen som gäller läsårsavgifter genomförs föresatsen i regeringsprogrammet för regeringen Orpo att ”regeringen tar steg mot terminsavgifter som täcker alla kostnader för studerande från länder utanför EU och EES”. Enligt propositionen ska de läsårsavgifter som tas ut hos högskolestuderande från länder utanför EU och EES inom examensutbildning på främmande språk i fortsättningen täcka kostnaderna för anordnandet av utbildningen. Ändringen sätter Finland i en motsvarande ställning som de viktigaste jämförelseländerna Sverige, Danmark och Norge, som alla också tar ut läsårsavgifter som motsvarar kostnaderna i fråga om den gruppen av studerande.

De som kommit till landet med uppehållstillstånd för studerande förblir enligt förslaget skyldiga att betala läsårsavgift, även om de ändrar sitt uppehållstillstånd till exempel till uppehållstillstånd på grund av arbete. Det föreslås att det till universitetslagen och yrkeshögskolelagen fogas ett undantag, enligt vilket de som får tillfälligt skydd i fortsättningen inte behöver betala läsårsavgift.

I regeringsprogrammet står det också att regeringen ska utvärdera införandet av en nominell ansökningsavgift. År 2016 hade Finland en handläggningsavgift för ansökan till utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen eller lägre eller högre högskoleexamen på grundval av en utbildning som genomförts i ett land utanför EU eller EES. Det föreslås att det införs en ansökningsavgift för medborgare i länder utanför EU och EES. Syftet är att minska antalet oöverbägda ansökningar av låg kvalitet som sysselsatt högskolorna.

Det föreslås att bestämmelserna om uppdragsutbildning i universitetslagen och yrkeshögskolelagen preciseras så att man betonar att högskolorna ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning har angetts i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dem. Enligt förslaget får en högskola inte heller ordna uppdragsutbildning om beställarens syfte är att i form av vinstdrivande affärsverksamhet förmedla studerande till högskolan som examensstuderande. Syftet är att ingripa i de problem som uppdragats när det gäller att ordna uppdragsutbildning.

Enligt förslaget ska det dessutom i lagstiftningen tas in bestämmelser om högskolornas rätt att få uppgifter om de sökandes och de studerandes samt deras familjemedlemmars uppehållstillstånd. Universitetslagen och yrkeshögskolelagen föreslås vidare få bestämmelser om högskolornas rätt att lämna uppgifter till Migrationsverket.

Betänkande KuUB 4/2024 rd

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 oktober 2024. Bestämmelserna om ansökningsavgift och uppdragsutbildning ska dock träda i kraft först den 1 augusti 2025 och bestämmelserna om storleken på läsårsavgifterna den 1 augusti 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Syftet med propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet för regeringen Orpo gå mot läsårsavgifter som täcker alla kostnader för studerande från länder utanför EU och EES. Syftet med införandet av heltäckande läsårsavgifter är att täcka kostnaderna för utbildningen av nämnda högskolestuderande. Regeringen föreslår också bestämmelser om uttag av en nominell ansökningsavgift, förhindrande av att läsårsavgifter kringgås, precisering av villkoren för uppdragsutbildning och högskolornas rätt att få uppgifter om uppehållstillstånd.

Sammantaget anser kulturutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen i propositionen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Läsårsavgifter

Det föreslås att universitet och yrkeshögskolor ska ta ut avgifter av studerande från länder utanför EU/EES som antagits till annan utbildning än sådan som leder till finsk- eller svenskspråkig yrkeshögskoleexamen och lägre eller högre högskoleexamen. Avgifterna avses åtminstone täcka kostnaderna för ordnandet av utbildningen per läsår, det vill säga en så kallad heltäckande läsårsavgift i stället för den nuvarande läsårsavgiften på högst 1 500 euro. Ett undantag från skyldigheten att betala läsårsavgift föreslås för dem som får tillfälligt skydd.

Utskottet anser att de föreslagna bestämmelserna om läsårsavgifter är motiverade och konstaterar att en heltäckande avgift motsvarar den praxis man har i de viktigaste jämförelseländerna, såsom Sverige, Danmark och Norge. En heltäckande läsårsavgift ger också möjlighet att allokera mer resurser än tidigare till att utveckla kvaliteten på utbildningen vid högskolorna. Utskottet påpekar att grundlagsutskottet inte heller hade något att anmärka på de föreslagna bestämmelserna om läsårsavgifter (GrUU 32/2024 rd, stycke 2).

I ett sakkunnigyttrande påpekas det att även om den föreslagna ändringen av läsårsavgifterna sannolikt kommer att öka högskolornas intäkter i framtiden, kan de nedskärningar på 20 miljoner euro i högskolornas basfinansiering som görs fram till 2027 minska den positiva effekten av de kommande intäkterna. Utskottet anser det vara viktigt att ändringarna i läsårsavgifterna på det sätt som nämns i propositionen (s. 3) beaktas i den arbetsgrupp som för närvarande utreder en reform av högskolornas styr- och finansieringsmodell.

För att höja kompetensnivån i vårt land bör man enligt utskottet satsa på att integrera utländska studerande och andra experter och skapa incitament för utländska studerande att stanna kvar i landet för att arbeta efter examen. Främjandet av dessa mål har beaktats i propositionsmotiven (s. 18), där det står att man i anslutning till det beredningsarbete som redan gjorts i samband med

Betänkande KuUB 4/2024 rd

propositionen och även längre fram ska utvärdera behovet av och sättet för att skapa ett riksfattande stipendiesystem med hjälp av vilket den finländska högskoleutbildningens attraktionskraft kan ökas. I det sammanhanget bedöms det också hur man kan få allt fler utexaminerade studerande att börja arbeta i Finland.

Utskottet välkomnar att universiteten och yrkeshögskolorna i lagförslagen har getts befogenheter att fastställa läsårsavgifter för olika utbildningsprogram. På så sätt kan skillnaderna mellan universiteten och yrkeshögskolorna samt olika utbildningsområden tas i beaktande när avgiftsbeloppen fastställs.

Utskottet hänvisar till inkommen utredning och påpekar att det behöver göras tekniska korrigeringar i bestämmelserna om läsårsavgifter (10 § i universitetslagen och 13 a § i yrkeshögskolelagen) på det sätt som framgår av detaljmotiveringen.

Kringgående av läsårsavgifterna

I dagsläget ger lagen en studerande möjlighet att bli befriad från skyldigheten att betala läsårsavgift. Det sker genom byte av uppehållstillståndsgrund. Detta har dock ansetts medföra problem för högskolornas planering av sin ekonomi och sina utbildningar.

Enligt uppgift har högskolorna, särskilt yrkeshögskolorna, haft ett växande problem med studerande som söker sig till landet för att studera, men som snabbt ansöker om annat uppehållstillstånd, i de flesta fall uppehållstillstånd för arbetstagare. Dessutom har de studerande kunnat anmäla sig som frånvarande för långa perioder, söka arbete och skaffa sådan arbetslivserfarenhet som krävs för uppehållstillstånd för arbetstagare, vilket har konstaterats försvåra planeringen av studieutbudet.

Utskottet anser att den ändring som föreslås i universitetslagen och yrkeshögskolelagen är motiverad för att förebygga ovan nämnda problem och säkerställa högskolornas intäkter från läsårsavgifterna. Enligt ändringen kvarstår skyldigheten att betala läsårsavgift även om den studerande ändrar sitt uppehållstillstånd till exempelvis uppehållstillstånd på grund av arbete.

Ansökningsavgifter

Regeringen föreslår att Utbildningsstyrelsen åläggs en skyldighet att terminsvis ta ut en ansökningsavgift av medborgare i en stat som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och även av några andra undantagsgrupper. Avgiften gäller personer som ansöker om att studera för någon annan examen än en påbyggnadsexamen. Det föreslås att bestämmelser om avgiftsbeloppet utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

Syftet med ansökningsavgiften är att minska antalet ansökningar av dålig kvalitet, eftersom behandlingen av dem har medfört mycket arbete för högskolorna. I den första gemensamma ansökan 2024, som huvudsakligen gäller utbildning på främmande språk, fanns det över 60 000 sökande till 8 300 studieplatser. Det bör noteras att högskolorna också måste behandla ansökningar som inte uppfyller behörighetsvillkoren. Enligt ett sakkunnigttrande kommer största delen av

Betänkande KuUB 4/2024 rd

sådana ansökningar från studerande som är skyldiga att betala läsårsavgift. Således anser utskottet att det är motiverat att avgiften gäller de föreslagna grupperna.

Utskottet hänvisar till inkommen utredning och påpekar att bestämmelserna om ansökningsavgifter (8 a § i universitetslagen och 12 a § i yrkeshögskolelagen) behöver preciseras på det sätt som framgår av detaljmotiveringen.

Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildningen är en del av högskolornas utbildningsexport och dess syfte är att göra det möjligt att sälja examensutbildning på företagsekonomiska grunder för beställarens olika behov. Uppdragsutbildningen ordnas utifrån ett avtal mellan högskolan och beställaren och högskolan beslutar självständigt till vem eller till vilken grupp den säljer examensutbildningen och vad utbildningen innehåller. De studerande som deltar i uppdragsutbildningen väljs i regel av beställaren, vilket innebär att bestämmelser om antagning av studerande inte tillämpas i dessa situationer.

Av propositionen framgår det att det i samband med uppdragsutbildning har framkommit problem i fråga om avtalen mellan högskolor och beställare och hur de studerandes rättigheter har beaktats inom utbildningen. Beställarna kan i strid med syftet med lagstiftningen ha varit aktörer vars främsta mål inte har varit att ordna utbildning för de studerande utan att eftersträva ekonomisk vinst.

Utskottet anser det vara ytterst viktigt att ingripa i de problem som upptäckts inom uppdragsutbildningen genom att precisera lagstiftningen så att man genom avtal mellan beställarna och högskolorna bättre än tidigare kommer överens om de studerandes rättigheter och skyldigheter. Ställningen för dessa studerande förbättras också av de föreslagna bestämmelserna om högskolornas skyldighet att informera studerande som söker till uppdragsutbildning om deras rättigheter och skyldigheter.

Utskottet hänvisar till inkommen utredning och påpekar att det behöver göras tekniska korrigeringar i bestämmelserna om uppdragsutbildning (9 § i universitetslagen och 13 § i yrkeshögskolelagen) på det sätt som framgår av detaljmotiveringen.

Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd

Till universitetslagen och yrkeshögskolelagen fogas enligt förslaget en rätt för högskolorna att få de uppgifter om uppehållstillstånd för sökande och studerande som högskolorna behöver samt en rätt att på eget initiativ lämna uppgifter till Migrationsverket. Syftet med rätten till information är att göra det möjligt att verkställa lagstiftning som ska förhindra kringgående av läsårsavgifterna. I propositionen anges det att högskolorna får använda sin rätt till information också för annat än för att ta ut läsårsavgifter och för andra ärenden än ärenden som gäller avgiftsförfaranden, stipendier och ordnande av utbildning. Utskottet anser att de föreslagna bestämmelserna behövs.

Betänkande KuUB 4/2024 rd

Avslutningsvis

I propositionen föreslås det att ändringarna som gäller förhindrande av kringgående av läsårsavgifter, läsårsavgiftsfrihet för personer som får tillfälligt skydd och rätten att få uppgifter träder i kraft den 1 oktober 2024. Tidsplanen för ikraftträdandet är dock inte längre möjlig, och enligt uppgift är avsikten att lagen ska träda i kraft den 1 november 2024.

Flera av dem som lämnat yttrande har uttryckt oro över den strama tidsplanen för ikraftträdandet av bestämmelserna om ansökningsavgifter. Med hänvisning till erhållen utredning anser utskottet att det är ändamålsenligt att göra vissa ändringar i ikraftträdandebestämmelserna. Utskottet föreslår dessutom att vissa ändringar av teknisk natur görs i lagförslagen på de grunder som framgår av detaljmotiveringen nedan.

Utskottet instämmer i det som konstateras i propositionen (s. 57—58) och i en inkommen utredning om att det är nödvändigt att bevaka vilka konsekvenser de nu föreslagna ändringarna har för utländska studerandes ställning, i synnerhet med tanke på att dessa studerande under de närmaste åren kommer att beröras av flera ändringar.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av universitetslagen

8 a §. Ansökningsavgift. Utskottet föreslår att 2 mom. 1 punkten ändras så att det i stället för utlänningslagen hänvisas till lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (224/2024, nedan lagen om högkvalificerad anställning), som trädde i kraft den 13 maj 2024. Motsvarande ändringar har gjorts i 9 och 10 § i universitetslagen genom en lag som också trädde i kraft den 13 maj 2024 (230/2024, lag om ändring av 9 och 10 § i universitetslagen). När hänvisningarna till utlänningslagen och dess författningsnummer (301/2004) stryks behöver det författningsnumret anges i 2 mom. 2 punkten.

Enligt uppgift till utskottet blir det inte tydligt att syftet med den föreslagna 2 mom. 6 punkten är att avgift inte heller tas ut för en nationell dubbelexamen eller gemensam examen om en studerande som samarbetshögskolan redan har antagit byter till en annan högskola. Utskottet föreslår att ”internationell” stryks i 2 mom. 6 punkten för att det ska vara klart att inte heller de som söker till en nationell gemensam examen eller dubbelexamen blir tvungna att betala flera ansökningsavgifter, om ansökan till en annan högskola sker under en senare termin.

Utskottet hänvisar till inkommen utredning och föreslår att paragrafen kompletteras med en ny 7 punkt där det anges att den ansökningsavgift som avses i paragrafen inte tas ut av studerande som deltar i studier inom masterprogrammen Erasmus Mundus 2021—2027, som hör till Europeiska unionens program Erasmus+ för utbildning, ungdom och idrott. Behovet av att lägga till en ny punkt 7 följer av det regelverk som gäller Erasmus Mundus, enligt vilket det är förbjudet att ta ut en ansökningsavgift av studerande. Ovan nämnda årtal behöver inte tas med i den nya bestämmelsen. På så sätt kan bestämmelsen tillämpas under eventuella nya, motsvarande programperioder.

Betänkande KuUB 4/2024 rd

9 §. Uppdragsutbildning. Utskottet påpekar att den föreslagna paragrafen inte innehåller den ändring som trädde i kraft den 13 maj 2024 genom lagen om ändring av 9 och 10 § i universitetslagen (230/2024). Utskottet föreslår därför att ändringen tas in i 4 mom. 1 punkten så att det i stället för utlänningslagen hänvisas till lagen om högkvalificerad anställning. Utskottet föreslår att ingressen ändras till följd av ändringsförslaget.

10 §. Avgifter som tas ut för sådan utbildning på främmande språk som leder till examen.

Utskottet påpekar att 2 mom. 1 punkten inte innehåller den ändring som trädde i kraft den 13 maj 2024 genom lagen om ändring av 9 och 10 § i universitetslagen (230/2024). Utskottet föreslår därför att ändringen tas in i 4 mom. 1 punkten så att det i stället för utlänningslagen hänvisas till lagen om högkvalificerad anställning. Utskottet föreslår att ingressen ändras till följd av ändringsförslaget.

Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med en ny 6 punkt om att den läsårsavgift som avses i paragrafen inte tas ut av sådana studerande inom Erasmus Mundus-programmet som mottagit Erasmus Mundus-stipendium, eftersom terminsavgifter enligt reglerna för Erasmus Mundus-verksamheten inte får tas ut av programmets stipendiater. På grund av den ändringen föreslår utskottet att ordet ”eller” läggs till i slutet av 5 punkten.

90 b §. Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd. Utskottet föreslår en teknisk korrigering i den finska bestämmelsen.

Ikraftträdandebestämmelsen. Enligt uppgift till utskottet kan 8 a § om ansökningsavgifter i den föreslagna lagen inte verkställas så att den gäller sådan ansökan till utbildning som inleds redan under 2024. Utskottet föreslår att ikraftträdandebestämmelsen kompletteras så att 8 a § endast gäller ansökningsomgångar som inleds den 1 januari 2025 eller senare. Dessutom föreslår utskottet en teknisk korrigering i den sista meningen i bestämmelsen.

2. Lagen om ändring av yrkeshögskolelagen

12 a §. Ansökningsavgift. Enligt uppgift till utskottet används termen påbyggnadsexamen inte inom yrkeshögskoleutbildningen. Utskottet föreslår därför att orden ”någon annan” och ”än påbyggnadsexamen” stryks i 1 mom.

Utskottet föreslår att 2 mom. 1 punkten ändras så att det i stället för utlänningslagen hänvisas till lagen om högkvalificerad anställning som trädde i kraft den 13 maj 2024. Motsvarande ändringar har gjorts i 13 och 13 a § i yrkeshögskolelagen genom en lagändring (231/2024) som också trädde i kraft den 13 maj 2024. När hänvisningarna till utlänningslagen och dess författningsnummer (301/2004) stryks behöver det författningsnumret anges i 2 mom. 2 punkten.

Enligt uppgift bör det till 2 mom. fogas en bestämmelse som motsvarar den föreslagna 8 a § 2 mom. 6 punkten i universitetslagen för att bestämmelserna om att inte ta ut ansökningsavgifter ska vara enhetliga för yrkeshögskolestuderande och universitetsstuderande. Utskottet föreslår att det till 2 mom. fogas en ny 6 punkt, där det anges att ansökningsavgift inte tas ut av en sådan sö-

Betänkande KuUB 4/2024 rd

kande till utbildning som leder till en gemensam examen eller dubbelexamen som redan har studieplats i en annan högskola för denna gemensamma examen eller dubbelexamen.

Utskottet föreslår att paragrafen får en ny 7 punkt som motsvarar den nya 7 punkten som föreslås bli fogad till 8 a § i universitetslagen.

13 §. Uppdragsutbildning. Utskottet påpekar att den föreslagna paragrafen inte innehåller den ändring som trädde i kraft den 13 maj 2024 genom lagen om ändring av 13 och 13 a § i yrkeshögskolelagen (231/2024). Utskottet föreslår därför att ändringen tas in i 4 mom. 1 punkten så att det i stället för utlänningslagen hänvisas till lagen om högkvalificerad anställning. Utskottet föreslår att ingressen ändras till följd av ändringsförslaget.

13 a §. Avgifter som tas ut för sådan utbildning på främmande språk som leder till examen.

Utskottet noterar att 2 mom. 1 punkten inte har beaktat ändringsbehovet till följd av den lagändring som nämns i motiveringen till 13 § ovan och föreslår att punkten korrigeras så att det i stället för utlänningslagen hänvisas till EU-blåkort som beviljats med stöd av lagen om högkvalificerad anställning. Utskottet föreslår att ingressen ändras till följd av ändringsförslaget.

Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med en ny 6 punkt om att den läsårsavgift som avses i paragrafen inte tas ut av sådana studerande inom Erasmus Mundus-programmet som mottagit Erasmus Mundus-stipendium, eftersom terminsavgifter enligt reglerna för Erasmus Mundus-verksamheten inte får tas ut av programmets stipendiater. På grund av den ändringen föreslår utskottet att ordet ”eller” läggs till i slutet av 5 punkten.

65 a §. Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd. Utskottet föreslår en teknisk korrigering i den finska bestämmelsen.

Ikraftträdandebestämmelsen. Enligt uppgift till utskottet kan 12 a § om ansökningsavgifter i den föreslagna lagen inte verkställas så att den gäller sådan ansökan till utbildning som inleds redan under 2024. Utskottet föreslår att ikraftträdandebestämmelsen kompletteras så att 12 a § endast gäller ansökningsomgångar som inleds den 1 januari 2025 eller senare.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 51/2024 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande KuUB 4/2024 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i universitetslagen (558/2009) 9 och 10 §, sådana de lyder, 9 § i lagarna 1367/2018 och 230/2024 och 10 § i lagarna 1600/2015 och 230/2024, samt
fogas till lagen nya 8 a och 90 b § som följer:

8 a §

Ansökningsavgift

Utbildningsstyrelsen tar ut en terminsvis ansökningsavgift av dem som ansöker om att studera för någon annan examen än påbyggnadsexamen. Att avgiften har betalats är en förutsättning för att ansökan ska behandlas.

Avgift tas dock inte ut

1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, av dem som jämföras med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart eller av dem som har beviljats EU-blåkort med stöd av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (224/2024), nedan *lagen om högkvalificerad anställning*, och inte heller av i den lagen avsedda familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finska medborgare,

2) av den som har ett i utlänningslagen (301/2004) avsett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanentt uppehållstillstånd, och inte heller av dennes familjemedlemmar,

3) av den som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier eller av dennes familjemedlemmar,

4) av den som när studierna inleddes har haft i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd och tillståndet inte senare har återkallats med stöd av 58 § 4 mom. i den lagen,

5) av studerande som deltar i uppdragsutbildning, ~~eller~~

6) av den som söker till utbildning som leder till en ~~internationell~~ gemensam examen eller dubbelexamen och redan har studieplats i en annan högskola för denna gemensamma examen eller dubbelexamen, eller

7) av den som ansöker om att bli antagen som studerande till det EU-finansierade Erasmus Mundus-programmet. (Ny 7 punkt)

Betänkande KuUB 4/2024 rd

9 §

Uppdragsutbildning

Ett universitet kan ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en internationell organisation, ett finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*).

Den undervisning som ges som uppdragsutbildning ska anknyta till utbildning för grund- eller påbyggnadsexamen som universitetet har examensrätt för. Uppdragsutbildning får inte ordnas så att den inverkar negativt på den utbildning för grund- eller påbyggnadsexamen som universitetet ger. Ett universitet får inte ordna uppdragsutbildning om det är uppenbart att utbildningen beställs för att de som deltar i uppdragsutbildningen ska kunna undvika studerandeantagningen enligt 36 §. Ett universitet får inte heller ordna uppdragsutbildning om beställarens syfte är att förmedla studerande till universitetet som examensstuderande så att förmedlingen utgör en vinstdrivande affärsverksamhet. På studerande som deltar i uppdragsutbildning tillämpas 37, 37 a, 37 b, 43 a—43 d, 45, 45 a, 45 b, 82, 83, 83 a, 84, 84 a, 85 och 86 §. Universitetet ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning har angetts i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dem.

Universitetet ska av den som beställer utbildningen ta ut en sådan avgift för ordnandet av uppdragsutbildningen som åtminstone täcker kostnaderna för den. Den som beställer utbildningen har rätt att av de studerande som deltar i uppdragsutbildningen ta ut avgifter enligt lagstiftningen i den stat där utbildningen är placerad eller enligt egen praxis.

Beställaren får dock inte ta ut avgift enligt 3 mom.

1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart eller av dem som har beviljats **EU-blåkort med stöd av lagen om högkvalificerad anställning**, och inte heller av dennes familjemedlemmar eller till finska medborgare,

2) av den som har ett i utlänningslagen avsett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanent uppehållstillstånd, och inte heller av dennes familjemedlemmar,

3) av den som beviljats i utlänningslagen avsett kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier, och inte heller av dennes familjemedlemmar, eller

4) av den som när studierna inleddes har haft i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd och tillståndet inte senare har återkallats med stöd av 58 § 4 mom. i den lagen.

10 §

Avgifter som tas ut för sådan utbildning på främmande språk som leder till examen

Av studerande som antagits till en utbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska och som leder till lägre eller högre högskoleexamen ska universitetet ta ut en avgift per läsår som åtminstone täcker kostnaderna för anordnandet av utbildningen. Universitetets årliga avgiftsintäkter ska täcka kostnaderna för att ordna utbildning för studerande som är skyldiga att

Betänkande KuUB 4/2024 rd

betala läsårsavgift, inklusive kostnaderna för stipendier och andra understöd som betalats till dessa studerande. Stipendier och understöd som betalas genom donationer eller bidrag från källor utanför universitetet för att stödja studerande som är skyldiga att betala studieavgift beaktas inte i kostnaderna för anordnande av utbildningen. Universitetet beslutar om hur beräkningen av kostnaderna för anordnande av utbildningar, uttagandet av avgifter samt utbetalningen av stipendier och andra understöd arrangeras.

Avgift tas dock inte ut

1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart eller av dem som har beviljats EU-blåkort med stöd av lagen om högkvalificerad anställning, och inte heller av familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finska medborgare,

2) av den som har ett i utlänningslagen avsett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanentt uppehållstillstånd, och inte heller av dennes familjemedlemmar,

3) av den som beviljats ett i utlänningslagen avsett kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier, och inte heller av dennes familjemedlemmar,

4) av den som när studierna inleddes har haft i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd och tillståndet inte senare har återkallats med stöd av 58 § 4 mom. i den lagen,

5) av studerande som deltar i uppdragsutbildning, eller

6) av den som har mottagit Erasmus Mundus-stipendium och som studerar inom det EU-finansierade Erasmus Mundus-programmet. (Ny 6 punkt)

90 b §

Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd

Universitetet har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt för bedömning av skyldigheten att betala läsårsavgift och för planeringen av undervisningen få behövlig information av Migrationsverket om giltighetstiden och grunden för samt typen av det dokument om uppehållsrätt som en sökande eller studerande samt dennes i utlänningslagen avsedda anknytningsperson ansökt om, innehar eller tidigare har beviljats, samt om hur handläggningen av en ansökan om ett dokument om uppehållsrätt framskrider

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i någon annan lag får universitetet, trots sekretessbestämmelserna, på eget initiativ lämna Migrationsverket uppgifter om misstankar om missbruk som hänför sig till villkoren för inresa eller villkoren för vistelse i landet beträffande en person som ansöker om eller innehar en handling om uppehållsrätt och som är universitetssökande eller studerande eller i utlänningslagen avsedd anknytningsperson till en sådan person. Dessa uppgifter ska vara nödvändiga för skötseln av de uppgifter som Migrationsverket har enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003) eller lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande KuUB 4/2024 rd

Bestämmelserna i 8 a § 9 mom. träder dock i kraft den 1 augusti 2025 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare. Bestämmelserna i 8 a § gäller endast ansökningar som inleds den 1 januari 2025 eller senare.

Bestämmelserna i 10 § 1 mom. träder i kraft den 1 augusti 2025 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare.

Det 10 § 3 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas dock till och med den 31 juli 2026.

2.

Lag

om ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i yrkeshögskolelagen (932/2014) 13 och 13 a §, sådana de lyder, 13 § i lagarna 1368/2018 och 231/2024 och 13 a § i lagarna 1601/2015 och 231/2024 samt fogas till lagen nya 12 a och 65 a § som följer:

12 a §

Ansökningsavgift

Utbildningsstyrelsen tar ut en terminsvis ansökningsavgift av dem som ansöker om att studera för någon annan examen än påbyggnadsexamen. Att avgiften har betalats är en förutsättning för att ansökan ska behandlas.

Avgift tas dock inte ut

1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller, av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart, eller av dem som har beviljats EU-blåkort med stöd av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (224/2024), nedan lagen om högkvalificerad anställning, och inte heller av i den lagen avsedda familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finländska medborgare,

2) av den som har ett i utlänningslagen (301/2004) avsett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanent uppehållstillstånd, och inte heller av dennes familjemedlemmar,

3) av dem som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier eller av ovan nämnda personers familjemedlemmar,

Betänkande KuUB 4/2024 rd

4) av den som när studierna inleddes har haft i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd och tillståndet inte senare har återkallats med stöd av 58 § 4 mom. i den lagen, ~~eller~~

5) av studerande som deltar i uppdragsutbildning,

6) av den som söker till utbildning som leder till en gemensam examen eller dubbelexamen och redan har studieplats i en annan högskola för denna gemensamma examen eller dubbelexamen, eller (Ny 6 punkt)

7) av den som ansöker om att bli antagen som studerande till det EU-finansierade Erasmus Mundus-programmet. (Ny 7 punkt)

13 §

Uppdragsutbildning

En yrkeshögskola kan ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en internationell organisation, ett finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*).

Den undervisning som ges som uppdragsutbildning ska anknyta till den utbildningsuppgift som anges i tillståndet för yrkeshögskolan. Uppdragsutbildningen får inte inverka negativt på den utbildning för grund- eller påbyggnadsexamen som yrkeshögskolan ger. En yrkeshögskola får inte ordna uppdragsutbildning om det är uppenbart att utbildningen beställs för att de som deltar i uppdragsutbildningen ska kunna undvika studerandeantagningen enligt 28 §. En yrkeshögskola får inte heller ordna uppdragsutbildning om beställarens syfte är att förmedla studerande till yrkeshögskolan som examensstuderande i vinstdrivande syfte. På studerande som deltar i uppdragsutbildning tillämpas 25—27, 33—40 och 57—61 §. Yrkeshögskolan ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning har angetts i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dem.

Yrkeshögskolan ska av den som beställer utbildningen ta ut en sådan avgift för ordnandet av uppdragsutbildningen som åtminstone täcker kostnaderna för den. Den som har beställt utbildningen har rätt att av de studerande som deltar i uppdragsutbildningen ta ut avgifter i enlighet med lagstiftningen i beställarens placeringsstat eller i enlighet med beställarens praxis.

Beställaren får dock inte ta ut avgift enligt 3 mom.

1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart eller av dem som har beviljats **EU-blåkort med stöd av lagen om högkvalificerad anställning**, och inte heller av familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finska medborgare,

2) av den som har i utlänningslagen avsett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanent uppehållstillstånd, och inte heller av dennes familjemedlemmar,

3) av den som beviljats i utlänningslagen avsett kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier, och inte heller av dennes familjemedlemmar, eller

4) av den som när studierna inleddes har haft ett i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd, och tillståndet inte senare har återkallats med stöd av 58 § 4 mom. i den lagen.

Betänkande KuUB 4/2024 rd

13 a §

Avgifter som tas ut för sådan utbildning på främmande språk som leder till examen

Av studerande som antagits till en utbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska och som leder till lägre eller högre högskoleexamen ska yrkeshögskolan ta ut en avgift per läsår som åtminstone täcker kostnaderna för ordnandet av utbildningen. Yrkeshögskolans årliga avgiftsintäkter ska täcka kostnaderna för att ordna utbildning för studerande som är skyldiga att betala läsårsavgift, inklusive kostnaderna för stipendier och andra understöd som betalats till dessa studerande. Stipendier och understöd som betalas genom donationer eller bidrag från källor utanför yrkeshögskolan för att stödja studerande som är skyldiga att betala studieavgift beaktas inte i kostnaderna för anordnande av utbildningen. Yrkeshögskolan beslutar om hur beräkningen av kostnaderna för anordnande av utbildning, uttagandet av avgifter samt utbetalningen av stipendier och andra understöd arrangeras.

Avgift tas dock inte ut

1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart eller av dem som har beviljats **EU-blåkort med stöd av lagen om högkvalificerad anställning**, och inte heller av familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finska medborgare,

2) av den som har ett i utlänningslagen avsett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanent uppehållstillstånd, och inte heller av dennes familjemedlemmar,

3) av den som beviljats ett i utlänningslagen avsett kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier, och inte heller av dennes familjemedlemmar,

4) av den som när studierna inleddes har haft i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd och tillståndet inte senare har återkallats med stöd av 58 § 4 mom. i den lagen,

5) av studerande som deltar i uppdragsutbildning, eller

6) av den som har mottagit Erasmus Mundus-stipendium och som studerar inom det EU-finansierade Erasmus Mundus-programmet. (Ny 6 punkt)

65 a §

Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd

Yrkeshögskolan har trots sekretessbestämmelserna rätt att för bedömning av en studerandes skyldighet att betala läsårsavgift och för anordnande av utbildning avgiftsfritt få behövlig information av Migrationsverket om giltighetstiden och grunden för samt typen av det dokument som visar att den uppehållsrätt som en sökande eller studerande samt dennes i utlänningslagen avsedda anknytningsperson ansökt om eller innehar är i kraft eller tidigare har beviljats, samt om hur behandlingen av ansökan om uppehållstillstånd framskridit.

Utöver vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller verksamhet eller i någon annan lag får yrkeshögskolan, trots sekretessbestämmelserna, på eget initiativ lämna Migrationsverket uppgifter om misstankar om missbruk som hänför sig till villkoren för inresa eller villkoren för vistelse i landet beträffande för en sådan person som ansöker om eller inne-

Betänkande KuUB 4/2024 rd

har en handling om uppehållsrätt och som är yrkeshögskolssökande eller studerande eller dennes i utlänningslagen avsedd anknytningsperson. Dessa uppgifter ska vara nödvändiga för skötseln av Migrationsverkets uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003) eller lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 12 a § 13 mom. träder dock i kraft den 1 augusti 2025 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare. **Bestämmelserna i 12 a § gäller endast ansökningar som inleds den 1 januari 2025 eller senare.**

Bestämmelserna i 13 a § 1 mom. träder i kraft den 1 augusti 2026 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare.

Det 13 a § 3 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas dock till och med den 31 juli 2026.

Helsingfors 16.10.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Ari Koponen saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Milla Lahdenperä saml
medlem Mia Laiho saml (delvis)
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Nasima Razmyar sd
medlem Sara Seppänen saf
medlem Markku Siponen cent
medlem Jaana Strandman saf
medlem Oskari Valtola saml
ersättare Marko Kilpi saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.

Betänkande KuUB 4/2024 rd Reservation 1

Reservation 1

Motivering

Heltäckande terminsavgifter

Det stämmer att högskolornas ekonomi måste stärkas, men det uppnås inte genom att läsårsavgifterna för studerande från länder utanför EU och EES höjs. I regeringsprogrammet för regeringen Orpo står det att den statliga finansieringen till högskolorna minskas i motsvarande mån som avgifterna höjs. Även i många andra länder har höjda avgifter lett till att den statliga finansieringen har skurits ned.

Läsårsavgifterna för studerande från länder utanför EU och EES bör slopas helt och hållet i stället för att man med avgifterna ska börja täcka alla kostnader för anordnandet av utbildningen för dessa studerande.

Heltäckande läsårsavgifter kommer att minska antalet sökande och försvåra tillgången till experter i Finland. Finland har ett stort behov av arbetskraft till exempel inom social- och hälsovårdssektorn och de tekniska områdena, och för utbildning till dessa branscher stiger avgifterna så mycket att tröskeln för att studera i Finland blir avsevärt högre än förut. Finlands möjligheter att konkurrera med andra länder om internationella studerande försämras väsentligt. Målet att antalet internationella studerande ska tredubblas jämfört med nuläget flyttas allt längre bort i och med den aktuella propositionen.

Det handlar också om värderingar och långa traditioner inom den finländska utbildningspolitiken: föräldrarnas ekonomiska situation och andra ekonomiska skyddsnät får inte avgöra vem som kan studera vid en högskola. Heltäckande läsårsavgifter försämrar studiemöjligheterna i Finland för internationella studerande som kommer från de fattigaste länderna eller som har de sämsta ekonomiska förutsättningarna. Det ligger inte heller i Finlands intresse om begåvade och engagerade internationella studerande av ekonomiska orsaker inte kommer hit för att studera.

Regeringen föreslår att kravet på heltäckande läsårsavgifter ska gälla studier som inleds den 1 augusti 2026 och därefter. Tidsmässigt är det alltså inte fråga om ”ett steg mot terminsavgifter som täcker alla kostnader”, utan de höjda avgifterna träder i kraft på en gång från och med höstterminen 2026. Det är oklart om detta påverkar hur urvalsprocesserna för internationella examensstuderande förlöper redan innan ändringen träder i kraft.

Återinförande av ansökningsavgifter

Att ansökningsavgifter införs på nytt är ingen lösning på de problem som framkommit i ansökningarna, såsom att ansökningarna är oöverbärgbara och av dålig kvalitet. Också en ur ett finländskt perspektiv sett skälig ansökningsavgift kan för sökande från fattigare länder vara mycket i förhållande till den allmänna inkomstnivån och utgöra en alltför hög tröskel för engagerade och begåvade internationella studerande att söka sig till Finland för att studera. Det är också värt att notera att det sammantaget blir mycket dyrt när en internationell studerande förutom ansökningsavgif-

Betänkande KuUB 4/2024 rd Reservation 1

ten även ska betala läsårsavgift, avgift för uppehållstillstånd och andra avgifter som flytten till ett annat land medför.

”Kringgående” av läsårsavgifterna

De som kommit till landet med uppehållstillstånd för studerande förblir enligt propositionen skyldiga att betala läsårsavgift, även om de ändrar sitt uppehållstillstånd till exempelvis uppehållstillstånd på grund av arbete. Detta motiveras med att det inte ska vara möjligt att kringgå läsårsavgiften, även att det är fråga om ett helt marginellt fenomen. Det är omöjligt att säga varför någon ändrar grunden för sitt uppehållstillstånd.

Åtgärderna i propositionen är därför synnerligen överdimensionerade. Internationella studerande blir i regel kvar i Finland på grund av familj eller sysselsättning. Detta bör ses som något positivt, inte negativt. Till exempel giftermål eller arbete spelar en viktig roll när det gäller att hålla kvar experter och förutsättningarna för detta får inte försvagas. Ändringen kommer också att minska motivationen att stanna i Finland och ta emot arbete. Det kan ytterligare avsevärt försvåra bristen på kompetent arbetskraft i Finland.

Ett mycket välkommet förslag i propositionen är att personer som får tillfälligt skydd i fortsättningen inte längre behöver betala läsårsavgift.

Rätt att få information

Enligt förslaget ska det dessutom i lagstiftningen tas in bestämmelser om högskolornas rätt att få uppgifter om de sökandes och de studerandes samt deras familjemedlemmars uppehållstillstånd. Därtill föreslås att det att universitetslagen och yrkeshögskolelagen får bestämmelser om högskolornas rätt att lämna uppgifter till Migrationsverket.

För att inte äventyra individens integritetsskydd bör rätten till information inte utvidgas.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

**Betänkande KuUB 4/2024 rd
Reservation 1**

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut

~~upphävs i universitetslagen (558/2009) 10 §, sådan den lyder i lagarna 1600/2016 och 230/2024, och~~

~~ändras i universitetslagen (558/2009) 9 och 10 §, sådan den lyder, 9 § i lagarna 1367/2018 och 230/2024 och 10 § i lagarna 1600/2015 och 230/2024, samt fogastill lagen nya 8 a och 90 b § som följer:~~

~~8 a §~~

~~*Ansökningsavgift*~~

~~Utbildningsstyrelsen tar ut en terminsvis ansökningsavgift av dem som ansöker om att studera för någon annan examen än påbyggnadsexamen. Att avgiften har betalats är en förutsättning för att ansökan ska behandlas.~~

~~Avgift tas dock inte ut~~

~~1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, av dem som jämföras med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart eller av dem som har beviljats EU-blåkort med stöd av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (224/2024), nedanlagen om högkvalificerad anställning, och inte heller av i den lagen avsedda familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finska medborgare,~~

~~2) av den som har ett i utlänningslagen (301/2004) avsett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanentt uppehållstillstånd, och inte heller av dennes familjemedlemmar,~~

~~3) av den som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier eller av dennes familjemedlemmar,~~

~~4) av den som när studierna inleddes har haft i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd och tillståndet inte senare har återkallats med stöd av 58 § 4 mom. i den lagen,~~

~~5) av studerande som deltar i uppdragsutbildning~~

~~6) av den som söker till utbildning som leder till en internationell gemensam examen eller dubbelexamen och redan har studieplats i en annan högskola för denna gemensamma examen eller dubbelexamen, eller~~

Betänkande KuUB 4/2024 rd
Reservation 1

~~7) av den som ansöker om att bli antagen som studerande till programmet Erasmus Mundus som finansieras av Europeiska unionen.~~

9 §

(Som i KuUB)

~~90 b §~~

Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd

~~Universitetet har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt för bedömning av skyldigheten att betala läsårsavgift och för planeringen av undervisningen få behövlig information av Migrationsverket om giltighetstiden och grunden för samt typen av det dokument om uppehållsrätt som en sökande eller studerande samt dennes i utlänningslagen avsedda anknytningsperson ansökt om, innehar eller tidigare har beviljats, samt om hur handläggningen av en ansökan om ett dokument om uppehållsrätt framskrider~~

~~Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i någon annan lag får universitetet, trots sekretessbestämmelserna, på eget initiativ lämna Migrationsverket uppgifter om misstankar om missbruk som hänför sig till villkoren för inresa eller villkoren för vistelse i landet beträffande en person som ansöker om eller innehar en handling om uppehållsrätt och som är universitetssökande eller studerande eller i utlänningslagen avsedd anknytningsperson till en sådan person. Dessa uppgifter ska vara nödvändiga för skötseln av de uppgifter som Migrationsverket har enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003) eller lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018).~~

(1 mom. som i KoUB)

~~Bestämmelserna i 8 a och 9 § träder dock i kraft den 1 augusti 2025 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare. Bestämmelserna i 8 a § gäller endast ansökningar som inleds den 1 januari 2025 eller senare.~~

~~Bestämmelserna i 10 § 1 mom. träder i kraft den 1 augusti 2025 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare.~~

~~De bestämmelser i 10 § 3 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas dock till och med den 31 juli 2026.~~

**Betänkande KuUB 4/2024 rd
Reservation 1**

2.

Lag

om ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut

~~upphävs~~ i yrkeshögskolelagen (932/2014) 13 a §, sådan den lyder i lagarna 1601/2015 och 231/2014, samt

~~ändras~~ i yrkeshögskolelagen (932/2014) 13 och 13 a §, sådan den lyder, ~~13 §~~ i lagarna 1368/2018 och 231/2024 ~~och 13 a § i lagarna 1601/2015 och 231/2024 samt fogastill lagen nya 12 a och 65 a §~~ som följer:

~~12 a §~~

~~Ansökningsavgift~~

~~Utbildningsstyrelsen tar ut en terminsvis ansökningsavgift av dem som ansöker om att studera för en examen. Att avgiften har betalats är en förutsättning för att ansökan ska behandlas.~~

~~Avgift tas dock inte ut~~

~~1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller, av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart, eller av dem som har beviljats EU-blåkort med stöd av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (224/2024), nedan *lagen om högkvalificerad anställning*, och inte heller av i den lagen avsedda familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finländska medborgare,~~

~~2) av den som har ett i utlänningslagen (301/2004) avsett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanentt uppehållstillstånd, och inte heller av dennes familjemedlemmar,~~

~~3) av dem som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier eller av ovan nämnda personers familjemedlemmar,~~

~~4) av den som när studierna inleddes har haft i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd och tillståndet inte senare har återkallats med stöd av 58 § 4 mom. i den lagen,~~

~~5) av studerande som deltar i uppdragsutbildning,~~

~~6) av den som söker till utbildning som leder till en gemensam examen eller dubbelexamen och redan har studieplats i en annan högskola för denna gemensamma examen eller dubbelexamen, eller, eller~~

~~7) av den som ansöker om att bli antagen som studerande till programmet Erasmus Mundus som finansieras av Europeiska unionen).~~

**Betänkande KuUB 4/2024 rd
Reservation 1**

13 §

(Som i KoUB)

~~65 a §~~

Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd

~~Yrkehögskolan har trots sekretessbestämmelserna rätt att för bedömning av en studerandes skyldighet att betala läsårsavgift och för anordnande av utbildning avgiftsfritt få behövlig information av Migrationsverket om giltighetstiden och grunden för samt typen av det dokument som visar att den uppehållsrätt som en sökande eller studerande samt dennes i utlänningslagen avsedda anknytningsperson ansökt om eller innehar är i kraft eller tidigare har beviljats, samt om hur behandlingen av ansökan om uppehållstillstånd framskridit.~~

~~Utöver vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller verksamhet eller i någon annan lag får yrkehögskolan, trots sekretessbestämmelserna, på eget initiativ lämna Migrationsverket uppgifter om misstankar om missbruk som hänför sig till villkoren för inresa eller villkoren för vistelse i landet beträffande för en sådan person som söker om eller innehar en handling om uppehållsrätt och som är yrkehögskolssökande eller studerande eller dennes i utlänningslagen avsedd anknytningsperson. Dessa uppgifter ska vara nödvändiga för skötseln av Migrationsverkets uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003) eller lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018).~~

(1 mom. som i KoUB)

~~Bestämmelserna i 12 a § och 13 § träder dock i kraft den 1 augusti 2025 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare. Bestämmelserna i 12 a § gäller endast ansökningar som inleds den 1 januari 2025 eller senare.~~

~~Bestämmelserna i 13 a § 1 mom. träder i kraft den 1 augusti 2026 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare.~~

~~De bestämmelser i 13 a § 3 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas dock till och med den 31 juli 2026.~~

Helsingfors 16.10.2024

Pia Lohikoski vänst

Betänkande KuUB 4/2024 rd Reservation 2

Reservation 2

Motivering

Regeringen Orpos mål att höja läsårsavgifterna för studerande från länder utanför EU och EES så att de täcker kostnaderna för dessa studerande är en nedskärning i utbildningen. I planen för de offentliga finanserna för 2024—2027 nämns att de reglerade maximiavgifterna för studier vid öppna universitet och yrkeshögskolor och minimiavgifterna för studerande från länder utanför EU och EES höjs i syfte att stärka de offentliga finanserna. Den statliga finansieringen till högskolorna minskas i motsvarande mån stegvis så att minskningen sammanlagt uppgår till 35 miljoner euro från och med 2028. Genom att höja avgifterna strävar man å sin sida efter att minska de kostnader som utbildningen av högskolestuderande som är skyldiga att betala läsårsavgift medför för de offentliga finanserna.

Höjningen av läsårsavgifterna strider dessutom mot målen för både regeringsprogrammet och färdplanen för studie- och arbetskraftsinvandring 2035. I jämförelseländerna har de höjda terminsavgifterna minskat antalet sökande till högskolorna och därigenom hindrat internationaliseringen i länderna. Undervisnings- och kulturministeriet har i promemorior till regeringsprogrammet bedömt att antalet sökande kommer att minska med 43 procent. Propositionen strider också i sin helhet mot Finlands mål att tredubbla antalet internationella studerande och få 75 procent av dem att stanna kvar i Finland för att arbeta efter sina studier.

De uppskattningar som framförts om hur antalet studerande kommer att utvecklas är inte trovärdiga, eftersom de baserar sig på en enskild fallstudie. Därför kan man förvänta sig att antalet sökande minskar betydligt, särskilt i början, och att mängden sökande nödvändigtvis inte återgår till den tidigare nivån när gränsen för hur mycket de sökande kan och vill betala kommer emot. Genom läsårsavgifterna faller en del av de studerande bort på grund av att de inte kan betala avgifterna. En ytterligare höjning av avgifterna begränsar i ännu högre grad antalet studerande som söker sig till Finland.

Examensutbildningen vid högskolorna ska till alla delar vara avgiftsfri och tillgänglig. På ett internationellt plan kan man se hur den offentliga finansieringen har börjat minska när avgifter har införts inom högskoleutbildningen. Högskolorna behöver en stabil och förutsägbar finansiering.

De finländska högskolorna har sedan 2017 kunnat ta ut terminsavgifter av studerande från länder utanför EU och EES. Avgifterna motiverades då med att de stärker högskolornas finansieringsbas, men så har ändå inte varit fallet för alla högskolor. Praxis för läsårsavgifterna och vilka effekter de har varierar mellan olika högskolor.

En återkommande terminsvis handlägningsavgift ökar den ekonomiska bördan oskäligt mycket för de studerande. För internationella studerande utgör ansökningsavgiften, läsårsavgiften, avgiften för uppehållstillstånd samt övriga kostnader för flyttning och boende en dyr helhet. Inte heller till denna del kan propositionen understödjas.

Betänkande KuUB 4/2024 rd **Reservation 2**

När det gäller rätten till information får högskolan enligt förslaget lämna ut endast sådana uppgifter som är nödvändiga för skötseln av Migrationsverkets lagstadgade uppgifter. När bestämmelsen är formulerad på det sättet kan det med tanke på dess tillämpning vara problematiskt att högskolan inte har möjlighet att bedöma eller behörighet att besluta vilka uppgifter som på detta sätt är nödvändiga för Migrationsverkets uppgifter.

Bestämmelserna om uppdragsutbildning preciseras i fråga om högskolornas ansvar så att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i utbildningen tydligt ska fastställas i avtalen om uppdragsutbildning. Vidare preciseras bestämmelserna så att högskolan inte får ordna uppdragsutbildning om beställarens avsikt endast är att förmedla studerande till högskolan som examensstuderande. Regeringens preciseringar av paragrafen om uppdragsutbildning kommer att leda till att största delen av yrkeshögskolornas befintliga verksamhet i anslutning uppdragsutbildning upphör. Dessutom lämnar lagen rum för tolkning till exempel vad gäller definitionerna av vinstdrivande verksamhet och avgifter i enlighet med egen praxis.

De nya arbetstillfällena som uppstår i framtiden förutspås vara inom uppgifter som kräver högskoleutbildning. Högskoleutbildningen får en allt bredare roll. Syftet med detta är att tillgången på kompetent arbetskraft blir bättre, sysselsättningsgraden ökar och deltagandet i utbildning blir mer jämställt. Metoder för att öka antalet experter är bland annat att öka antalet internationella högskolestuderande och efter avslutad utbildning få dem att etablera sig på vår arbetsmarknad och i vårt samhälle.

Högskolorna, arbetsmarknaden och olika aktörer i samhället måste snarare tillsammans uppmuntras att stärka de åtgärder genom vilka de som studerar i Finland stannar kvar här som kompetenta arbetstagare och skattebetalare.

Propositionen är i sin helhet så problematisk att den inte kan understödvas.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslag 1 och 2.

Helsingfors 16.10.2024

Nasima Razmyar sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Tuula Haatainen sd
Pia Hiltunen sd